

การปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย

THE PERFORMANCE OF LAY WORSHIPERS OF BUDDHIST IN BAN
MAI COMMUNITY, KUT PONG SUBDISTRICT
MUANG DISTRICT, LOEI PROVINCE

กัณฑพงษ์ จุฬราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Kantapong Junraj

¹Lecturer of Loei Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: junraj_kan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย และ (2) เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ .88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) การปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ และอายุ ไม่แตกต่างกัน สำหรับการเปรียบเทียบ โดย อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: อุบาสก-อุบาสิกา; ชาวพุทธ;

Abstract

This research aimed to (1) study the performance of lay worshipers of buddhist in Ban Mai Community. (2) compared the performance of lay worshipers of buddhist in Ban Mai Community, Kut Pong Subdistrict, Muang District, Loei Province, classified by gender, age, occupation, and educational level. The sample group was 152 buddhist in Ban Mai Community. The tool used in this process was a questionnaire with its reliability, analyzed by Cronbach's

Alpha coefficient, value of .88. The statistics used to analyzed the data were: frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research result found that (1) the performance of lay worshipers of buddhist in Ban Mai Community, Kut Pong Subdistrict, Muang District, Loei Province, in overall and each aspects were at the highest level. (2) Comparison of the performance of lay worshipers of the buddhist communities in Ban Mai, Kut Pong Sub-district, Mueang District, Loei Province, classified by sex and age were not different. For comparison by occupation and level of education. It was found that the difference was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Lay Worshipers; Buddhis;

บทนำ

พุทธบริษัท 4 ประกอบด้วย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็เพราะอาศัยพุทธบริษัท 4 นี้ ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า “ตราบใดที่พุทธบริษัท 4 อยู่กันอย่างมีความเคารพยำเกรงในพระศาสดาในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในสิกขา ไม่ประมาท ในการปฏิสังขรณ์นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พระสัทธรรมดำรงอยู่ได้นาน ในเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำรงอายุพระพุทธศาสนา ภิกษุ ภิกษุณีมีหน้าที่ศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานแล้วนำไปเผยแผ่ ส่วนอุบาสกอุบาสิกาเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาด้วยปัจจัย 4 การอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาของอุบาสกอุบาสิกาเกิดขึ้นด้วยแรงศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

อุบาสกอุบาสิกาในพระพุทธศาสนาครั้งพุทธกาลมีมากมายหลายท่าน ซึ่งต่างก็มีฐานะที่แตกต่างกัน เช่น กษัตริย์ พราหมณ์ เศรษฐี พ่อค้า เป็นต้น อุบาสกอุบาสิกาหลายท่านเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจนถึงขั้นบรรลุปะระอริยบุคคลได้ เช่น พระเจ้าพิมพิสาร นางวิสาขา อนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นต้น ซึ่งทุกท่านล้วนมีบทบาทที่สำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อุบาสกคู่แรก ได้แก่ พ่อค้าพานิช 2 คน ชื่อ ตปุสสะ และภัลลิกะ อุบาสกอุบาสิกาได้ยึดมั่นและปฏิบัติตามในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยการร่วมกันบริจาคทรัพย์ในการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดมีการจัดขึ้นเป็นประจำมิได้ขาดสืบต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2557) ได้แสดงเนื้อความไว้อย่างพิสดารและเข้าใจได้ง่ายดังนี้ หน้าที่ของพุทธบริษัท 4 กล่าวถึงหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกา ไว้ดังนี้ เกื้อกูลพระโद्यปฏิบัติต่อพระภิกษุ เสมือนเป็น ทิศเบื้องบน กระทำบุญ คือ ทำความดีด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ คุ้นพระศาสนา ถ้าจะปฏิบัติให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ถึงขั้นเป็นอุบาสก อุบาสิกา คือ ผู้ใกล้ชิดนิตพระศาสนาอย่างแท้จริง ควรตั้งตนอยู่ในธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญของอุบาสก เรียนกว่า อุบาสกธรรม 7 ประการ เป็นอุบาสกอุบาสิกาชั้นนำ อุบาสก อุบาสิกาที่ดี มีคุณสมบัติ เรียกว่า อุบาสกธรรม 5 ประการ หมั่น

สำรวจความก้าวหน้า กล่าวคือ โดยสรุป ให้ถือธรรมที่เรียกว่า อารยวัฑฒ 5 ประการ เป็นหลักวัดความเจริญในพระศาสนา

ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นที่ตั้งของชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ ได้มีส่วนร่วมกันทำกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา มีศูนย์ประสานงานอยู่ที่วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง โดยมีสถาบันพลังจิตตานุภาพ สาขาที่ 69 เป็นเสมือนศูนย์ประสานงาน ผู้ที่สมัครเป็นอนักศึกษาครูสมาธิทั้งหมดมาจากผู้ปฏิบัติธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

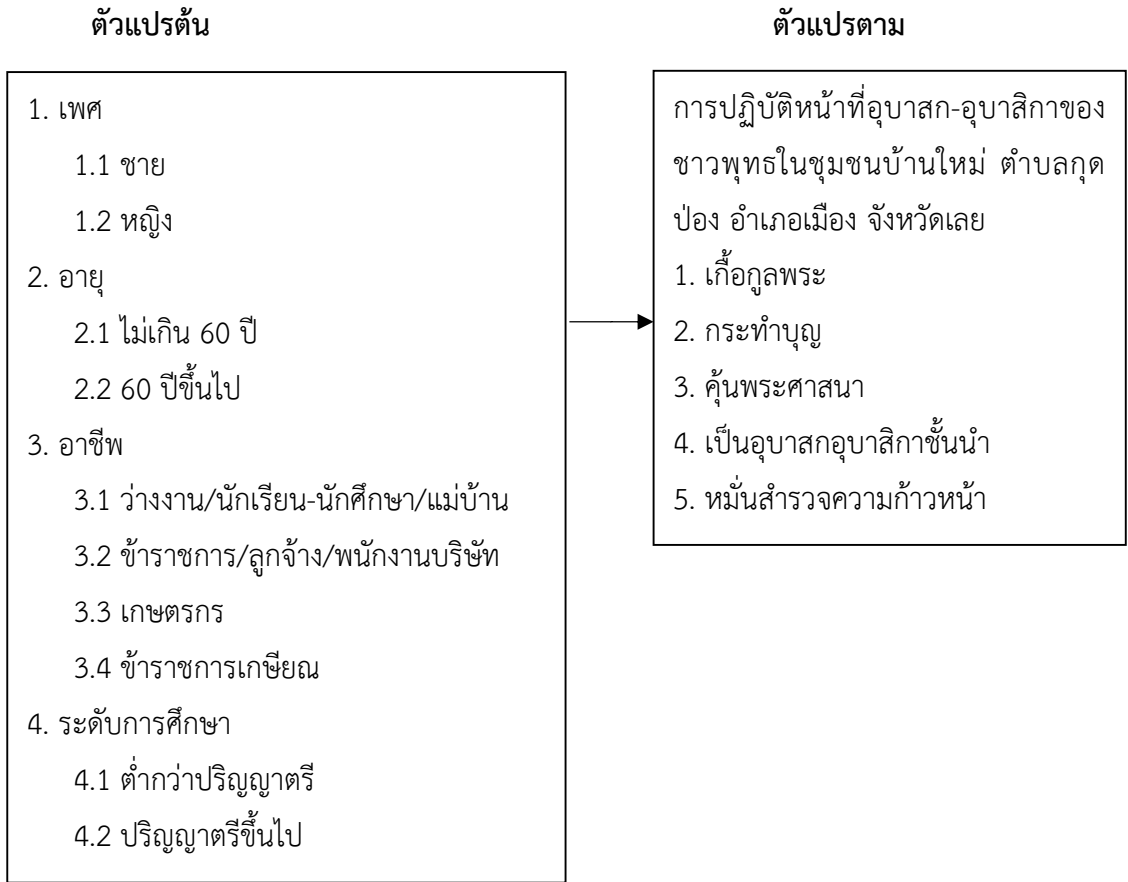
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. ชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
3. ชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
4. ชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 152 คน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (19760, อ้างในจักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก, 2563: 102) ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดอายุเพื่อกระจายข้อมูลประชากร หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเพื่อระบุตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	มีการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ ด้วยสถิติ t-test

4. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยสถิติ t-test

5. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ ด้วยสถิติ F-test

4. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1. การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธในชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย ในภาพรวม

สภาพพื้นที่แห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1 เกื้อกูลพระ	4.74	0.44	มากที่สุด	1
2 กระทำบุญ	4.53	0.59	มากที่สุด	3
3 คຸ້ນพระศาสนา	4.66	0.49	มากที่สุด	2
4 เป็นอุบาสกอุบาสิกาชั้นนำ	4.30	0.53	มาก	5
5 หมั่นสำรวจความก้าวหน้า	4.43	0.50	มาก	4
รวม	4.53	0.57		

จากตารางที่ 1 พบว่า การปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เกื้อกูลพระ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ คຸ້นพระศาสนา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นอุบาสกอุบาสิกาชั้นนำ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53)

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 สรุปเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.89		0.09		✓
อายุ	1.78		0.12		✓
อาชีพ		2.81*	0.02	✓	
ระดับการศึกษา		2.38*	0.03	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ และอายุ ไม่แตกต่างกัน สำหรับการเปรียบเทียบ โดย อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เกื้อกูลพระรองลงมา คือ คັນพระศาสนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นอุบาสกอุบาสิกาชั้นนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิถีชีวิตของสมาชิกชมรมอุบาสกอุบาสิกาที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนา สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนา รวมถึงการได้ยินได้ฟังมามาก สอดคล้องกับพระนรุธ ฐานวีโร (กุลผาย) (2555) ได้ศึกษาบทบาทของอุบาสกและอุบาสิกาต่อพระพุทธศาสนา พบว่า อุบาสกและอุบาสิกาในสมัยพุทธกาลนั้นมีบทบาทในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี อุบาสกและอุบาสิกาเป็นผู้มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า ความศรัทธาเหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากได้ฟังธรรมะจากพระพุทธเจ้า จนบรรลุธรรมและขอแสดงตนเป็นพุทธบริษัท จึงให้การอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาด้วยปัจจัย 4 กล่าวคือ (1) การอุปถัมภ์ด้วยภัตตาหาร (2) การอุปถัมภ์เครื่องนุ่งห่มและจีวร (3) การสร้างพระอาราม (4) การอุปถัมภ์เครื่องอุปโภคและเภสัช

2. จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิถีชีวิตของสมาชิกชมรมอุบาสกอุบาสิกา ไม่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมทางสังคมไม่แตกต่างกัน มีโอกาสได้รับฟังและเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพระครูโกสุมวโรปการ (ทูล นาควโร) (2558) ได้ศึกษาการนำหลักอุบาสกธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของสมาชิกชมรมอุบาสกอุบาสิกา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเปรียบเทียบการนำหลักอุบาสกธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ของสมาชิกชมรมอุบาสกอุบาสิกา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ พบว่า การนำหลักอุบาสกธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับพระลอน เขมจิตโต (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักศึกษาที่มีเพศประเภทวิชา และระดับชั้นปี ต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

3. จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอุบาสกอุบาสิกามีความตั้งใจที่จะเข้ามาประพฤติ ปฏิบัติ ตามหลักอุบาสกธรรมตั้งแต่วัยแรก สอดคล้องกับพระมหาธรรมรัต อริยธมโม (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำคุณสมบัติของพุทธศาสนิกชนตามหลักอุบาสกธรรม 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศและอายุไม่มีผลต่อความแตกต่างต่อการนำคุณสมบัติของพุทธศาสนิกชนตามหลักอุบาสกธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอุบาสกและอุบาสิกาที่มีอาชีพต่างกันมีภาระความรับผิดชอบต่างกัน มีผลกระทบต่อเวลาที่จะปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับพระมหาถวิล เตชะคำ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อุบาสกในพระไตรปิฎก ผลการวิจัยพบว่า อุบาสกมาจากคนทุกวรรณะที่ศรัทธาเลื่อมใสพระรัตนตรัย แล้วประกาศตนว่านับถือพระรัตนตรัย อุบาสกบางกลุ่มสามารถบรรลุผลได้เหมือนบรรพชิต คือ เมื่อได้พบพระพุทธเจ้าหรือพระสาวกได้ฟังพระธรรมเทศนาโดยมากได้แก่ เรื่องอนุบุพพิททาและอริยสัจ 4 แล้วตั้งใจบำเพ็ญเพียรก็สามารถบรรลุผลได้ อรรถกถาอธิบายเพิ่มเติมว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุบาสกบรรลุผล คือ เคยบำเพ็ญบารมีมาตั้งแต่อดีตชาติ ตั้งจิตปรารถนา ทำบุญสำคัญไว้และชวนชวายเป็นบรรลุมรรคผลในปัจจุบันชาติ อุบาสก คือ ผู้นับถือเลื่อมใสพระรัตนตรัยเป็นเบื้องต้นและตั้งใจดำเนินชีวิต ให้สมบูรณ์ตามคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นเบื้องปลาย อุบาสกยังมีบทบาทส่งเสริมพระพุทธศาสนาหลายประการ คือ อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ สร้างเสนาสนะถาวรวัตถุมีส่วนในการชำระอธิกรณ์และประกาศเผยแผ่คำสอน เป็นต้น

5. จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอุบาสกอุบาสิกาที่มีการศึกษาต่างกันมีมานะในเรื่องของการปฏิบัติตามอุบาสกธรรม สอดคล้องกับพระเลิศพิพัฒน์ แก้ววันทอง (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลลัพธ์ที่ได้จากการเจริญวิปัสสนากรรมฐานของอุบาสก อุบาสิกา ในชุมชนหนองบัว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า การทดสอบสมมติฐานโดยรวมพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล มี เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ได้รับผลลัพธ์จากการเจริญวิปัสสนากรรมฐานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติตามหลักอุบาสกธรรม ในการเป็นอุบาสก อุบาสิกา ชี้นำ แนวทางปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการได้ร่วมปฏิบัติธรรมทุกวันพระที่มีโอกาส และเรื่องได้ทำบุญต่อกบาตรเป็นประจำ
2. ควรส่งเสริมให้มีการนำหลักอุบาสกธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยส่งเสริมให้มีโอกาสร่วมบริจาคปัจจัยในการบูรณปฏิสังขรณ์วัด ทำบุญเป็นประจำร่วมปฏิบัติธรรม ช่วยเหลืองานวัดและชักนำบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นมาทำบุญ
3. ควรส่งเสริมการเป็นพุทธบริษัทที่ดีในการรู้จักพึ่งตนเอง ไม่วิงวอนไหว้พระขอเหมือนขอโชคลาภ การเชื่อว่าเครื่องรางของขลัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการหลักสูตรการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. ควรมีศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

การปฏิบัติหน้าที่อุบาสก-อุบาสิกาของชาวพุทธชุมชนบ้านใหม่ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เกื้อกูลพระรองลงมา คือ คັນพระศาสนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นอุบาสกอุบาสิกาชี้นำ

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก. (2563). สถิติเพื่อการวิจัย และการใช้โปรแกรม SPSS ในการวิจัย. เลย: สำรวยทือปี่ บ้านใหม่.
- พระครูโกสุมวโรปการ (ทูล นาควโร). (2558). ศึกษาการนำหลักอุบาสกธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของสมาชิกชมรมอุบาสกอุบาสิกา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระนรุธ ฐานวีโร (กุลผาย). (2555). *ศึกษาบทบาทของอุบาสกและอุบาสิกาต่อพระพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระลอน เขมจิตโต. (2556). *การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช ตำบลนาสาร อำเภอบางแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเลิศพิพัฒน์ แก้ววันทอง. (2554). *ผลลัพธ์ที่ได้จากการเจริญวิปัสสนากรรมฐานของอุบาสก อุบาสิกา ในชุมชนหนองบัว อำเภอบางแพ จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 27. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม. (2554). *การนำคุณสมบัตินักบวชตามหลักอุบาสกธรรม 5 ประการไปใช้ในการชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศโนสสัย, และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.